

Ազգ

Թուրքիան դառնալու է կանխարգելիչ Մեծ եղեռնի 90-ամյակի միջոցառումները

Այս մասին Նյու Յորքում հայտարարել է Թուրքիայի արտգործնախարար Արդուլլահ Գյուլը: «Անասուլու» գործակալությունը սեպտեմբերի 27-ի հաղորդագրությամբ նշում է, որ Նյու Յորքում Թուրքիայի սանդ, հանդիպելով ԱՄՆ քուրդական համայնքի ներկայացուցիչներին, Արդուլլահ Գյուլը նրանց տեղեկացրեց արտգործնախարարության այն աշխատանքները, որոնք ուղղված են լինելու: «ԱՄՆ հայկական խմբավորումների այսպես կոչված Ցեղասպանության 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների դեմ»:

Արդուլլահ Գյուլը ասել է. «Մեր գերատեսչությունն այդ նպատակով հասնու կոմիտե է ստեղծել: Այս կոմիտեն համաժողովներ է հրավիրելու և գիտական աշխատանքներ կատարելու: Կոմիտեի անդամները ժամանակ առ ժամանակ կան Արդուլլահ Նահանգներ և կանադիայում ձեռնարկ են անում: Թուրքիայի արտգործնախարարը միաժամանակ երկրի փոխարտաքուրդական ակտիվորեն մասնակցելու կոչ է արել ԱՄՆ-ում բնակվող քուրդերին և նրանց հորդորել է ստանալ ամերիկյան փոխարտաքուրդական կոմիտեի անդամները: < 9.

Օսկանյան-Գյուլ. Դիվանագիտական ֆաղափարության մթնոլորտում

ԱՄԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի 59-րդ նստաժողովի աշխատանքներին մասնակցող Թուրքիայի արտգործնախարար Արդուլլահ Գյուլը երեկ մի քանի րեկվոզ հանդիպումներ է ունեցել Նյու Յորքում: Նա ԱՄԿ-ի գլխավոր ֆարսուղար Կոֆի Անանի հետ հանդիպումից հետո հանդիպել է Պակիստանի, Թաիլանդի, Սուդանի, Ուկրաինայի, Չինաստանի, Իրանի և Հայաստանի արտգործնախարարներին:

Գյուլը Կոֆի Անանի հետ լեզուներով է Կոմիտեին, Իրանի, Ելուստիություն-Թուրքիա հարաբերություններին, Չինաստանի արտգործնախարարի հետ՝ երկու երկրների միջև աղբյուրաբանության մեղադրանքներին, Իրանի արտգործնախարարի հետ՝ նախագահ Մոհամմադ խաթամիի Թուրքիա նախատեսվող այցի հետաձգման անհավանական հարցեր: Մեզ առաջին հերթին,

ինչ խոսք, հետաքրքիր էր Գյուլ-Օսկանյան հանդիպումը: Ցավով, քուրդական թերթերը դա մանրամասներին չեն անդրադարձնում: Թերեա իշխանանք «Ենի Երթ» է, որ սեպտեմբերի 28-ին տեղի ունեցած հանդիպման մասին որոշակի տեղեկություններ է հաղորդում:

Տես էջ 2

ԲԱՅԱՍԿՈՒՄԱՆԻ ԵՓՈՒՄՆԵՐ

Օսկանյանը Նյու Յորքում հանդիպել է Մարկ Գրոսմանի և Սթիվեն Մանի հետ

ԱՄԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի 59-րդ նստաժողովին մասնակցելու նպատակով Նյու Յորքում գտնվող Հայաստանի արտգործնախարարը հանդիպել է ԱՄՆ դեսպարտի ղեկավար Մարկ Գրոսմանի և զարբաբան կարգավորման հարցով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի անդամներից համանախագահ Սթիվեն Մանի հետ: Ըստ ՀՀ ԱԳՆ մամուլի և տեղեկատվության վարչության, Վարդան Օսկանյանը ու Մարկ Գրոսմանը լեզուներով են երկուսով խնդիրներ, այդ թվում՝ Հայաստան-ԱՄՆ ճեշտակալ համաժողովի հանդիպումներին և «Հազարամյակի մարտահրավերներ» ծրագրի հետ կապված հարցեր:

Նախարար Օսկանյանը Նյու Յորքում հանդիպել է նաև Լիբանանի արտգործնախարար Ժան Օրբելի հետ: Այսօր նախատեսված է Հայաստանի արտգործնախարարի ելույթը ԱՄԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայում: Օսկանյանը շեշտադրությունը կդնի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման վրա:

ՍաակաՎիլի. Լեռնային Ղարաբաղի օկուպացիային դեմ է վերջ տրվի

Վրաստանի նախագահը, ըստ «Ֆրանսուրթ»-ի քուրդական կիսա-դաշնակալ «Անասուլու» գործակալությունների, հայտարարել է, որ Հայաստանի և Արցախի վեճը կարգավորելու համար անհրաժեշտ է վերջ տալ Լեռնային Ղարաբաղի օկուպացիային: Նման հայտարարություն Միխայիլ ՍաակաՎիլին արել է Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի հետ հեռախոսազրույցում: «Թրիբուն Ելուզ» գրում է, որ ՍաակաՎիլին է Էրդողանը լեզուներով են կոչվալայայան սարածաշրջանում առկա հակամարտությունները, վրաց-քուրդական երկկողմ հարաբերությունները: Վրաստանի նախագահի Ղարաբաղի վերաբերյալ արված կոչը հայտարարությանն է անդրադարձել նաև Թբիլիսիում լույս տեսնող «Մեխիկո» օրաթերթը իր երեկվա համարում:

Արբեջանի արտգործնախարարը Թբիլիսիում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 28 ԱՅՊՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆԻԱ: Վրաստանի վարչապետ Նուրբ Ժվանիայի և երկրորդ դաշնակալ Մարկ Գրոսմանի հետ հանդիպում գտնվող Արբեջանի արտգործնախարարը Նյու Յորքում հանդիպել է Մարկ Գրոսմանի և Սթիվեն Մանի հետ: Այդ մասին Մամեդյարովը լրագրողներին հայտնել է ժվանիայի հետ կայացած հանդիպման ավարտից հետո: Նա նշել է, որ հանդիպմանը մասնակցել է նաև երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հարցերը և սարածաշրջանային համագործակցության հեռանկարները:

Պատանդների ազատման օր Բաղդադում և Վազայում Ազատողների թվում են 2 իսայուհիները

Իրախում մարդասիրական գործունեություն ծավալած 2 իսայուհիները՝ 29-ամյա Միմոնա Պարիս և Միմոնա Թերեզան, որոնք սեպտեմբերի 7-ից ի վեր դառանք էին դառնում «Իսլամական ջիհադ» կազմակերպության կողմից, երեկ ուրիշ 2 իսլամական կողմից հետ ազատ արձակվեցին և զիջեցր վերադարձան Իսայիա: Երկու իսայուհիների մասին ուրախ օրը տեղեկություն էր հրատարակվել, ինչին արձագանքել էր նաև մեր թերթը, թե առեւանգիչներն առնեն սպանել են նրանց, ֆուսի որ Իսայիայի կառավարությունը չէր կատարել ծայրահեղական կազմակերպության դաժանաբան հանցագործությունը:

Իսայուհիների և մյուս 2 դաժանաբանների ազատ արձակման լուրը երեկվայան դաշնակալները հաղորդեցին:

Իսայիայի վարչապետ Միլիոն Բեռլուակոնի: Միաժամանակ Իսայիայի արտգործնախարարությունից հայտարարվեց, թե նրանց ազատման համար միջոցառված 16 սարքեր բանակցություններ են վարվել առեւանգիչների հետ: Նվազեց նաև, որ այդ ուղղությամբ անմամբ ջանքեր է գործադրել Հորդանանի թագավոր Աբդուլլահը, որը նախորդ զիջեց իսլամական լրատվամիջոցներին հայտնել էր, թե 2 իսայուհիները ողջ են: Իսլամական և արաբական լրատվամիջոցներից ոմանք զիջեցր ենթադրում էին, որ իսլամական կողմը դաժանաբանների ազատ արձակման համար առեւանգիչներին վճարել էր զույմար, ոմանք նույնիսկ նշում էին զույմարի չափը՝ 1 մլն դոլար:

Վրաց-ամերիկյան ռազմական համագործակցությունը շարունակվում է

ԹԲԻԼԻՍԻ, 28 ԱՅՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հայտնել է Վրաստանի դաշնային զորքերի նախարար Գեորգի Բարամիձեն, Պենտագոնում և ԱՄՆ-ի ժողովրդային ծառայողներին հանդիպումների ընթացքում լեռնակազմակերպության հետ համագործակցությունը Վրաստանի արտգործնախարարության համար շարունակվել է ակտիվ վրաց ռազմական կազմակերպությունը Վրաստանի նկատմամբ, երկուսուրորդ երկրյան Թբիլիսիի օդանավակայանում ասել է Բարամիձեն: «Նոկոսի» գործակալության համաձայն, դաշնակալական զբաղմունքները ղեկավարել է, որ իր այցի շրջանակում Պենտագոնում լուծվել է վրաց-ամերիկյան ռազմական համագործակցությունը շարունակելու հարցը: 2005 թվականին ԱՄՆ-ը դաշնակալ է 15 միլիոն դոլար հասկանալով զինվորական կադրերի դաստիարակման համար: Նոր ծրագրի շրջանակում ամերիկյան իրախանգիչները կդաստիարակվեն 4 հազար վրացի զինվորականներ: Բարամիձեն հայտնել է, որ ԱՄՆ-ը դաշնակալ է համարում անցյալ վրաց խաղաղարարների ակտիվացման գորակազմի ֆինանսավորումը: Պենտագոնը յուրաքանչյուր վրացի խաղաղարարի կվճարի ամսական 600 դոլար: Ներկայումս Իրախում ամերիկյան զորքերի դաստիարակման ծրագրում գտնվում են մոտ 200 զինծառայողներ: Հոկտեմբերից Վրաստանը ծրագրում է մեծացնել իր խաղաղարար զորակազմը մինչև 500 զինծառայողի:

Հայաստանի դաշնայիններին կարծես չհուզեց, որ Բեսլանում 9 հայ է սպանվել

Այս ամիս ավելի վաղ, երբ չեչեն ահաբեկիչները Բեսլանում (Հյուսիսային Օսիա, Ռուսաստան) դրոշմ գրավեցին, 1200 դաշնակալների թվում կային առնվազն 33 հայեր: Գրոհի փորձի ընթացքում սպանվեց ավելի քան 300 մարդ՝ երեխաներ, ծնողներ և ուսուցիչներ, որոնց թվում 9 հայ (հինգ դրոշմակալ և երեք չափահաս): Հայերից մի քանիսը դեռևս անհետ կորած են: Աշխարհի մյուս երկրների հետ Հայաստանի ղեկավարները եւս ռուսական կառավարությանը մարդասիրական օգնություն և ցավակցական ուղերձներ հղեցին: Ցավով, ոչ հայ դաշնակալները և ոչ էլ հայկական կազմակերպությունները իրենց ներդրումը չսվեցին ցավակցություն հայտնելու իրենց հայերի զոհվելու կապակցությամբ: Ոչ մի դասադասում չինչեց այս անմեղ հայերի սպանումը:

սիրս սպանության կապակցությամբ: Մինչ Ռուսաստանի կառավարությունը չեչեն աղետաբերների առաջնորդներին սպանելու կամ ձերբակալելու դիմաց 10 միլիոն ԱՄՆ դոլարի դրամ է խոստացել և իրեն այլ երկրներում ահաբեկիչներին կանխարգելիչ հարվածներ հասցնելու իրավունք է վերադասել, հայ դաշնակալներն անգամ ցավակցական խոսք չուղղեցին հայ զոհերի ընտանիքներին: Նրանք հետաքրքրություն չցուցաբերեցին սպանվածների և վիրավորվածների ճակատագրի հանդեմ, չնայած նրանցից ոմանք Հայաստանի ղեկավարներին էին: Երես է, ահաբեկչական գործողության կազմակերպիչներին հայտնաբերելու հարցում Հայաստանի հնարավորությունները սահմանափակ են, սակայն հայ դաշնակալները կարող էին զոհե կարել ցանկ հայտնել զոհերի ընտանիքներին, հասնու ֆոնդ ստեղծել նրանց օգնելու համար և դաշնակալական կառավարությունը հայտնել ազգային Ռուսաստանի իշխանություններին այդ ահաբեկիչների առաջնորդներին հայտնաբերելու գործում: Հայ դաշնակալները համար են խոստում այն մասին, որ աշխարհի բոլոր հայերը «մեկ ազգի» են դաշնակալում՝ անկախ իրենց բնակության վայրից: Իրենց հանդեմ որոշակի վստահություն ներշնչելու համար այդ դաշնակալները դեմ է գործադրում զույգ սան, որ իսկապես անհանգստանում են հայերիցից հեռու գտնվող հայրենակիցների համար: Սակ երգի և դրամի ամենամյա վառատաններ կազմակերպելը դեռ ինչ է:

ՀԱՐՈՒՅՑ ԱՄՈՒՆԱՅԻՆ ՀԿՈՒՄԻՏԻԱ ԿՈՒՐԻԵՐ

Տիեզերքից սացվել է առաջին ազդանշանը Պսիխոն էն ամերիկացի գիտնականները

Մարդկությունն առաջին անգամ տիեզերքից սացել է ազդանշան, որը թերեւս այլմոլորակային ծագում ունի: Նման սենսացիոն հայտարարություն են արել Բերկլիի համալսարանի (Կալիֆոռնիա) աստղագիտական և ինտելեկտուալ կենտրոնի գիտնականները:

Տեղեկություններն սացվել էին սեպտեմբերի սկզբներին: Անցած 3 շաբաթներին որեւէ գիտնականի չի հաջողվել հերել այն ենթադրությունը, թե վերջապես հաղորդագրություն է սացվել այլմոլորակայիններից:

«Նյու Յորքթայմս» հեղինակավոր հանդեսում Բերկլիի համալսարանի գիտնականները հայտնում են, որ իրենց հաջողվել է որսալ արեւեսական ծագում ունեցող օտարազգայնացան: «Արեւիք» օտարազգայնացան այն որսացել է Պուերտո Ռիկոյում, որտեղից հեռագրվում են աստղային երկնքից սացվող առավել կապակածից ազդանշանները: Սացվածն էր թույլ ազդանշանը կրկնվել է 3 անգամ: Ընդհանուր տևողությունը կազմել է մեկ րոպե:

Բերկլիի համալսարանի աստղագետ, դոկտոր Դեն Վերթմանը խոսեց

րով, խորհրդավոր ազդանշանի աղբյուրը գտնվում է Չկան եւ խոյի համաստեղությունների միջև: Երկրից 1000 լուսաստի հեռավորության վրա այդ օբյեկտն աստղագետներին հայտնի որեւէ աստղ կամ մոլորակային համակարգ չկա:

SETI ռուսաստանյան գիտնականության կենտրոնի ղեկավար Լեւ Գինդիխը կարծում է, որ ազդանշանի աղբյուրը կարող է երկրից աստիճանաբար չլինել: «Այն կարող է լինել ինչպես միջաստղային տարածությունում, այնպես էլ անմիջականորեն Արեգակնային համակարգում», ղոնդում է Գինդիխը:

Տիեզերքից սացված ազդանշանն ունի 1420 մեգահերց հաճախականություն: «Նույն իզվեստիա» թերթը գրում է, որ հենց այդ հաճախականությամբ է շեղվում աստղային տարածված տարր է: Դեռ անցյալ դարի 60-ական թթ. SETI ծրագրի հիմնադիրները ենթադրում էին, որ այլմոլորակայինները (եթե ուզեման մեզ հետ կապ հաստատել) կօգտագործեին հենց այդ հաճախականությունը:

Ահաբեկչությունը խթանում է հարձակումները փոքրամասնությունների վրա

Ամեն անգամ, երբ ահաբեկչական գործողություններ են տեսնում, մուգ գույնի մաշկի սեր փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները հարձակման թիրախ են դառնում, գրում է «Մոսկոու քայմս» թերթը, օրից լուրն արտատրել է «Ամիսին միտր սիմբոլիք» շաբաթաթերթը:

«Հակակոկկասյան քամադրություններն ուժեղանում են, եւ մարդիկ սկսում են մեղադրել բոլոր կովկասցիներին: Դժբախտաբար, իշխանությունները քավակաճափ աշխատանք չեն անում քաղաքացիներին համար, որ ահաբեկչությունն ազդություն չի ծանաչում», ասում է մարդու իրավունքների մոսկովյան գրասենյակի սեփական Լեւիսանդր Բրոդը:

Մոսկովայի երկու ինտեքստների, մեթոդի կայարանի դաշնություններից եւ Բեյլանի դոկտորի դաշնությունից հետո Եկատերինոբուրգում հարձակվել են մի աղբյուրից «Կաստի» սրճարանի վրա, որտեղ բռնկված հրդեհի հետեւանով մահացել է սեփականատիրոջ 52-ամյա ազգա-

կանը: Նույն օրը օբյեկտներով եւ մահակներով զինված մոտ 20 երիտասարդներ հարձակվել են «Օսախու լյուս» կոչված հայկական մի սրճարանի վրա, երբեք են աշխատակիցներին եւ վիրավորել 4-ին, որոնցից 2-ը գլխի վնասվածքներով տեղափոխվել են հիվանդանոց: Հայկական մեկ ուրիշ սրճարան՝ «Չարսաբ», հրո ճարակ է դարձել, բարեբախտաբար, աշխատակիցները կարողացել են հանգցնել կրակը նախքան որեւէ մեկին վնաս դատելը: Նույնը տեսնել է ունեցել նաեւ Եկատերինոբուրգի մոտակա գյուղերից մեկում՝ Վերսնյայա Պիեմայում, որտեղ «Ու Դավիդա» հայկական սրճարանի աշխատակիցները կարողացել են դարձյալ հանգցնել կրակը:

Բացի վերոնշյալներից, Մոսկովայի մեթոդի «Վիսիտո» կայարանի մոտ ոստիկանները փաստաթղթերի ստուգման դրոսովակով կանգնեցրել են «Ռուսաստանի հերոս» Եփանանակիր, Պետրոնայի դաշնագամավոր Վիկտոր Սիմոնովի օգնական, դադասանցի Մագոմեդ

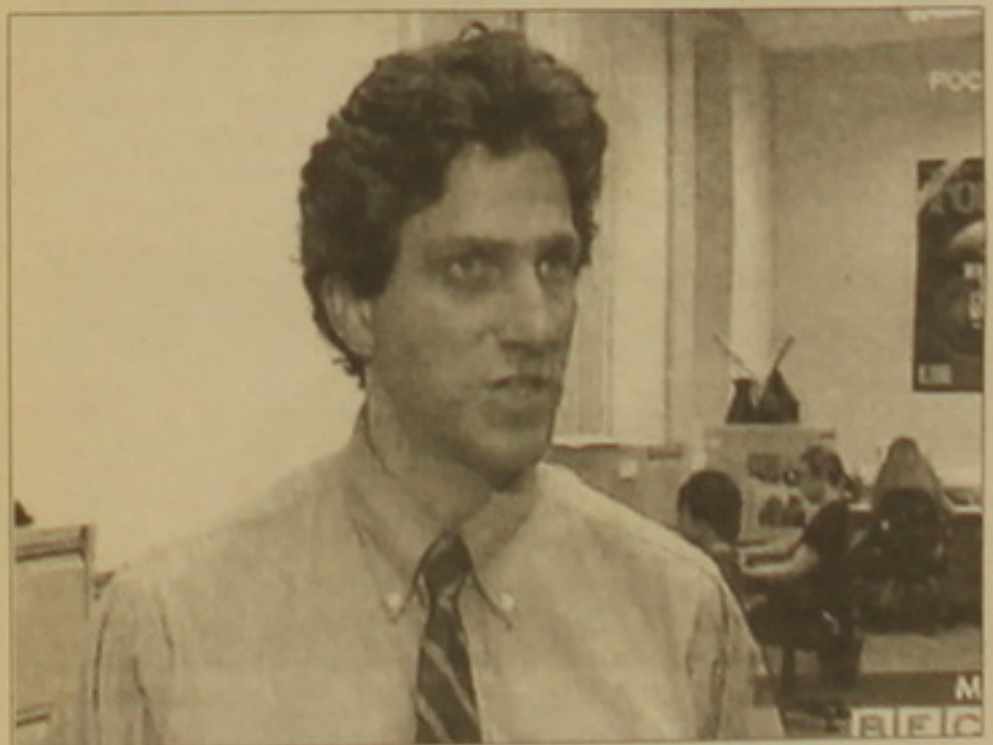
Թոլոնովին, որին անարգել են՝ ասելով, որ չեչենական ազգանուն ունի, վերցրել են նրա ինֆորմացիոն փաստաթուղթը եւ նույնիսկ փորձել են խեղդամահ անել, երբ վերջինս ցանկացել է հետ վերցնել:

Ոստիկանները դեղիների առնչությամբ ձեռքառել են երկու կասկածյալների, բայց բացառել են ռուսայական դաշնադաշնությունն սալ կասարվածներին՝ դրանք որակելով սոսկ խոսիզանական առարկ:

Մարդու իրավունքների մոսկովյան գրասենյակն այլ միջադեպեր են գրանցել է: Վաղիվոստոյում Եաս կարճ կտրած մազերով 4 հոգի մահացու հարվածներ են հասցրել Գյուսիսային Կորեայի մի ֆալաֆուցու, իսկ Իրկուսկոյում սեպտեմբերի 6-ի զիեբը անհայտ հարձակողները նախապես սպասիկա են նկարել հրեական գերեզմանատան մոտից:

Ըստ դիտողների, բոլոր միջադեպերն էլ առնչվում են վերջին օբյեկտն կասարված ահաբեկչական հարձակումներին:

Խլերենիկովի ստանություն գործով ձերբակալվել են երկու չեչեններ

Մոսկովայի ՆԳՎ ղեկ, գեներալ-լեյտենանտ Վադիմիր Պրոնիցն Ինտերֆաքս գործակալության թղթակցին հայտարարել է, թե «Ֆորքս» հանդեսի ռուսական տարբերակի գլխավոր խմբագիր, ամերիկացի լրագրող Փոլ (Պավել) խլերենիկովի ստանությունը քաղաքացիական է: Գեներալի խոսքերով, սեպտեմբերի լույս 28-ի զիեբը ձերբակալվել են երկու չեչեններ, որոնք մեղսակից են ստանությունը:

Այդ երկու անձանց կասկածում են նաեւ առեւտրագումների մեջ: Երեկ սկսվել է ձերբակալվածների հարցաքննությունը:

Փոլ խլերենիկովն ստանվել էր հուլիսի 9-ի երեկոյան հանդեսի խմբագրությունից դուրս գալու դաշին: Խմբագրության մոտերում կանգնեցված ավստրեյական հանցագործները նրա վրա կրակել են «Մակարով» ատրանակից: Մի ֆանի տեղից վիրավորված խլերենիկովը մահացել էր հիվանդանոց տարվելուց անմիջապես հետո:

Գործի քննության առաջին վարկածներից մեկը դաշնակալական ստանությունն էր: Այդ մասին լրագրողներին հայտնել էին Մոսկովայի ՆԳՎ աշխատակիցները: Սակայն հայտնի ձեռնարկատեր Բորիս Բերեզովսկին հենց սկզբից կարծի էր հայտնել, թե խլերենիկովին կարող էին ստանան լինել նրա հողկառններից դժգոհ անձինք: «Ցավով, նա փաստելի հետ վարվում էր կամայականորեն, երբեմն հնարում էր որոշ բաներ: Դա կարող էր ոճանց դուր չգալ», դեռ այն ժամանակ հայտարարել էր Բերեզովսկին:

«Ֆորքսի» ռուսական տարբերակի հրատարակիչը լրագրողներին ասել է, որ խլերենիկովը ձեռնարկից ի վեր չէր զբաղվել լրագրողական որեւէ հետախննչությամբ: Ավելին, մտադրվել էր վերադառնալ ԱՄՆ:

Արդալլա թագավոր. «Իրաֆում ընտրություններն անհնար են»

Հորդանանի Արդալլա թագավորը Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հետ իր հանդիպման նախօրեին հարցազրույց է սվել «Ֆիգարո» թերթին, այն կարծիք հայտնեց, թե Իրաֆում անհնար է ընտրություններ անցկացնել այնտեղ ներկայումս սիրող ֆառսային դաշնամաններում:

Արդալլան գտնում է, որ նման իրավիճակում ընտրությունների անցկացման դեղիում կհարթեն միայն ծայրահեղականները:

Հորդանանի թագավորի տեսակետը հազիվ թե դրական արձագանք գտնի Վաշինգտոնում, Լամզի Ֆորե Բուշի վարչակազմը մտադրվել է Իրաֆում անձն դեղիում ընտրություններ անցկացնել 2005 թ. հունվարի վերջերին: Հորդանանը Մերձավոր Արեւելում ԱՄՆ-ի մերձավորագույն դաշնակիցներից մեկն է, ուստի թագավորի արտահայտած մտքերը դիվանագիտական շահությունների դաշնադ կարող

են դառնալ: Ընտրությունների նպատակն Իրաֆում ժողովրդավարական զարգացման ուղիների սահմանումն է: Կարգավորվելի խորհրդարանը ղեկ է նսանակի նոր եւ առավել օրինական կառավարություն եւ մեակի երկրի նոր սահմանադրություն:

Արդալլայի կարծիքով, Իրաֆի անցումային կառավարությունը եւ ամերիկյան հրամանատարությունը դաշնակիր են հնարավորինս Եուս քանակ վերադարձնել նախկին զինծառայողներին, որոնց հեռացրել էին զորքերում Հոսեյնի վարչակարգի մնացորդներին իր վերջին օրերի նպատակով:

Թագավորն Իրաֆի գլխավոր ֆալաֆական խնդիր է համարում իշխանության արդար բաշխումը ֆրդերի, Եիա մեծամասնության եւ սուլունի փոքրամասնության միջև: Բնակչության բոլոր խավերը ղեկ է կարողանան գոյակցել միասնա-

կան ղեկության օբյեկտներում: BBC-ն հաղորդում է, որ Արդալլա թագավորը երեկ նախագահ Ժակ Շիրակի հետ լննարկել է Իրաֆի խնդիրը եւ այդ երկրին նվիրված միջազգային խորհրդածողով անցկացնելու ԱՄՆ-ի առաջարկությունը: Ֆրանսիան դեմ չէ խորհրդածողովի անցկացմանը, բայց առաջարկում է չեւաղել սվյալ հարցում: Փարիզում կարծում են, որ խորհրդածողովի իրավիճակը փոքրացնելու Վաշինգտոնի ձգտումը դաշնամակարդակ է ԱՄՆ-ում նոյններին կայանալի նախագահական ընտրություններով:

Ֆրանսիայի արտաքինադաշնարար Միշել Բառնիեն երկուշաբթի օրը հայտարարեց, որ իր երկիրը կդաշնակիր խորհրդածողովի անցկացման գաղափարը, եթե օրակարգում դրվի Իրաֆի ամերիկյան զորքերի դուրսբերման հարցը եւ եթե իրավիճակն զինված ընդդիմության ներկայացուցիչները:

Մեկ բարել նավթի գինն անցել է 50 դոլարից

Երեկ Սինգապուրի բորսայում մեկ բարել նավթի գինը գերազանցել է 50 դոլարի սահմանագիծը, ինչը նոր-օեկոդը է աշխական երկրների համար: Ֆրանսիայից հաղորդում է, որ առավելագույն նավթային դաշնամագրեր են կնքվել 50,18 դոլարով: Նախորդ օրը Նյու Յորքի աղբյուրային բորսայում եւս օեկոդային գներ էին սահմանվել: Սակարկությունների վերջում նավթի վաճառի նոյեմբերյան դաշնամագրեր էին կնքվել 50 դոլարով: 1983 թ. Նյու Յորքում արձանագրված նախորդ օեկոդը 49,75 դոլար է:

Եվեկտրոնային սակարկություններում երեկ Նյու Յորքում արձանագրվել է նույնիսկ 50,35 դոլարի հասնող նոր օեկոդը, հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը:

OPEC-ի նախագահ Պուանմոն Յուսուֆանսոն հայտարարել է, որ նավթային կարեւոր կարող է ավելացնել նավթի համույթը, բայց ի վիճակի չէ ազդելու հեղուկ վառելիքի համաշխարհային գների աճի վրա: Նրա խոսքերով, Սաուդյան Արաբիան հնարավորություն ունի նավթահամույթն ավելացնելու օրակարգ մեկուկես մլն բարելով, բայց OPEC-ի գործողությունները չեն ազդի օուկայի վիճակի վրա:

Մասնագետները նավթի ներկայիս թանկացման դաշնադ են համարում Նիգերիայի հակամարտությունը, որտեղ աղտամբները զինված դաշնադ են ծավալել իշխանությունների դեմ: Նիգերիան աշխարհում 7-րդ տեղն է զբաղեցնում նավթի արտահանման գծով: Աղտամբներն սղառնում են հարձա-

կումներ ձեռնարկել նավթարդու-նահանման ճյուղի օբյեկտների վրա: Նիգերիայում նավթ արդու-նահանող խոտորագույն ընկերությունը՝ «Ռոյալ Դաչ-Եելը» աղա-հովույթում նկատառումներով արդեն երկրից դուրս է բերել 235 աշխատակիցներին եւ կրճատել է նավթահանույթը:

Վերլուծաբանները նսում են, որ նավթի գների վրա ազդում են նաեւ Իրաֆից դրա անկայուն արտահանումը եւ «Յուկոս» ընկերության վիճակի հետ կապված՝ ռուսական նավթի առափնյայի անոու հեռանկարները: Բացի դրանից, Մեփսիկական ծոցում իրար հետեից մուլեզնող մրրիկները թույլ չեն սալիս այնտեղ լրիվ ծավալով վերականգնել նավթի արդունահանումը:

Յուսուֆանսոն հայտարարել է, որ նավթի գների վրա ազդում են նաեւ Իրաֆից դրա անկայուն արտահանումը եւ «Յուկոս» ընկերության վիճակի հետ կապված՝ ռուսական նավթի առափնյայի անոու հեռանկարները: Բացի դրանից, Մեփսիկական ծոցում իրար հետեից մուլեզնող մրրիկները թույլ չեն սալիս այնտեղ լրիվ ծավալով վերականգնել նավթի արդունահանումը:

Ծխելու արգելի Կալիֆոռնիայի բանտերում

Կալիֆոռնիայի նահանգաղեկ Առնոլդ Շվարցենեգերը ուղղի հաստատություններում ծխելու արգելի սահմանելու հրամանագիր է ստորագրել: Նահանգաղեկի կողմնակիցները կարծում են, որ ծխելու արգելի հաստատումը թույլ կսա խնայել նահանգային բյուջեի միջոցները, ինչպես նաեւ ամրադնել Կալիֆոռնիայի Եուրջ 160 հազար կալանավորների առողջական վիճակը:

Ոոյթեր գործակալությունը նսում է, որ անցյալ տարի նահանգի բյուջեն մոտ 1 մլն դոլար է սացել ծխախոտի վաճառի հարկերի Ենդիկով: Եվս 370 հազար դոլար է սացվել

բանտերում ծխախոտի վաճառից: Գնայած այդ եկամուտներից, Եվարցենեգերը հակածխախոտային հրամանագրով հոգացել է կալանավորների առողջության մասին, որոնց կտեղ կառուցում են ծխողները: Ծխախոտի առաջացրած հիվանդությունների հետ կապված ծախսերը նահանգում հասնում են տարեկան մոտ 280 մլն դոլարի:

Ինդր՝ նահանգաղեկ Եվարցենեգերը, կուրալական սիգարետի երկրագու է: Բայց չծխող աշխատակիցներին շահմոտություն չդաշնադնելու համար կարգադրել է իր գրասենյակի բակում հասնու վրան սարքել, որտեղ էլ ծխում է:

ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի, ՀՀԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի ամփոփանքային երջանակաբանության ժամանակը սարհներ ցարունակ ղեկավարել է նույն ինստիտուտի թուրքագիտության բաժինը: Ողջ կյանքում նրանք կամակամ հետազոտել է թուրքական ժամանակակից մասնությունը: Մեծ է Ռուբեն Սահակյան արևելագետի գիտական ժառանգությունը: 1963 թվականին լույս տեսավ Երվանդ Սարգսյանի համահեղինակությամբ նրա «Թուրք մասնաբանների աշխատություններում հայ ժողովրդի մասնության որոշ հարցերի ներկայիս մասին» հոդվածը:

Ջոն Կիրակոսյանի հետ 1972 թվականին Ռուբեն Սահակյանը հրատարակեց «Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և խորհրդային արևմտյան ֆաղափանության փաստաթղթերում» ուսումնասիրությունը: Մասնագիտական բացառիկ արժեքներ կայացրող այս հսկայածավալ համահավաք ընդգրկում է 1828-1923 թվականն ընկած ժամանակաշրջանը: Գործընկերների վկայությամբ՝ գիրքը ջախջախելու փորձեր արած այն ժամանակվա կոմունիստ ղեկավարների խիստ կոնտրաստային էր: Ռուբեն Սահակյանը սկզբում իրեն էր պատկերացնում իր սեսակետները: Ասեմ, որ այս երկու կարևորագույն

Բեղուն էին նրա գիտական որոնումները՝ Ֆրանսիայում և հայրենիքում: Ֆրանսիայում էր իր ցրտակցությունը՝ թեմայի ցրտակցություն: արդյունքում լույս տեսավ «Թուրք-Ֆրանսիական հարաբերությունները և Կիրակոսյանի 1919-1921 թթ.» ժամանակագրական ուսումնասիրությունը: Ռուբեն Սահակյանի կենսագրության մեջ որոշակի տեղ են զբաղեցնում Ֆրանսիայում աղբյուրներից, դրանք գիտական զբաղվածությունից զատ, ունենին դիվանագիտական ոլորտի ընդգրկում, հասարակական, մշակութային լուրջ ուղղվածություն: 1975-1981 թվականը եղել է Ֆրանսիայում և ՀԱՀՄ դեսպանատան մշակութային ներկայացուցիչ

Գիտական գործունեությունը նրա համար նվիրում էր Խոնարհունով Ռուբեն Սահակյանի հիշատակի առջև

Չախից երկրորդ Ռ. Սահակյան, հաջորդներ՝ Վիլյամ Սարգսյան և Ավ. Ալեխանյան, Փարիզ:

1965 թվականին՝ դարձյալ Երվանդ Սարգսյանի համահեղինակությամբ, ընթերցողի սեղանին դրվեց մասնագետների հավաստմամբ՝ համաշխարհային ճանաչում բերած «Հայ ժողովրդի նոր ժամանակների մասնության ներկայիս վիճակը» թուրքական մասնագրության մեջ՝ մենագրությունը, որը հենց նույն թվին ամենիջառնա բարձրագույն անգլերեն և վերահրատարակվեց ԱՄՆ-ում: Հիշեմ սարեթիվը՝ Մեծ եղեռնի 50-ամյակը, երբ մտանք բարդ թեմայի արձանագրում խորհրդային Հայաստանում ինչպիսի հետազոտություն կարող էր հղի լինել:

Ուսումնասիրությունները հիշատակելիս, մեր օրերում սովորաբար բարձրաձայնվում են սոսկ Մկրտիչ Ներսիսյան և Ջոն Կիրակոսյան անունները, հաճախ հանրաճանաչվում է թույլ տրվում, և մոռացության տրվում ցեղասպանագիտության մասնագրողական հայոց գեղատաղանդական համարյա բոլոր առանցքային խնդիրները իր ուսուցչության կենտրոնում մշտապես զբաղված Ռուբեն Սահակյան կազմողի անունը:

Հետաքրքիրությունների լայն ցրտակ ունեցող վասակաբան արևելագետի «Ցեղասպանության մասնագրություն» աշխատության մեջ, որը լույս տեսավ գիտական կյանքի վերջին ցրտանում՝ 1990 թվականին, ամփոփված են ցեղասպանագիտության բնագավառում իր բազում ուսումնասիրությունները: Գիրքը հայոց ցեղասպանության մասնագրության մի ցարժ հանգուցային հարցերի լուսաբանումն է, ուր ի մի է բերվել սարհների սխալմամբ աշխատանքով ձեռք բերվածը՝ հայոց ցեղասպանության նկատմամբ համաշխարհային հանրության կարծիքը արտահայտող նյութերը, հայերի ցեղասպանությունը՝ Ֆրանսիական, գերմանական հրատարակություններում, մասնավորապես կայզերական Գերմանիայի դեմ, անգլիացի, հունգարացի մասնաբանների երկերում: Բնակամաբար, թուրքագետի կողմից աչքաթող չէին կարող արվել թուրք մասնաբանների կողմից մասնության նյութական ներկայացումն և հեռավոր փորձերը:

Նա էր կազմակերպիչը մշակութային մի ցարժ ձեռնարկների, օրինակ, 1975-ին՝ Անդրանիկ մահվան 50-ամյակի նույն Փարիզի «Գալո» համերգասրահում, 1977-ին՝ Արամ Խաչատրյանի հոբելյանը (ի դեմ, կյանքի վերջին օրերին էլ նա կոմպոզիտորի փառալուծական մահից չէր խուսափում), 1978-ին՝ գեղանկարիչ Հակոբ Հակոբյանի սեղանագործությունների ցուցահանդեսը, 1980-ին՝ Մարտիրոս Սարգսյանի ծննդյան 100-ամյա հոբելյանը: Նաև Ռուբեն Սահակյանի ջանքերով 1977-ին Ֆրանսիայի նվիրվեց մինչև օրս Լուվրում սեղանագործական 13-րդ դարի հայկական խաչաքար: Նրա մեծիմաստ էին Փարիզ այցելած Վիլյամ Սարգսյանը, Լուի Արագոնը, ժան Էֆֆելը, Արիա Ազնավուրը և Կարվաբենը, Շառլ Ազնավուրի Սիբա հայրը, հիշատակում հանդիպումներից զրեթ բոլորին մասնակից դարձած Ռուբեն Սահակյանի փոփոխումը նրանց այսօր էլ մտահան չի արել: Պատմաբանի կենսագրության մեջ դրանք այն սարհներն էին, որ գերհագեցած էին ֆրանսիացիների՝ հանրահայտ գեղանկարիչներ Գառզուի և ժամանակի, Ֆրանսիական ակադեմիայի մասնավոր անդամ, գրող Անրի Թրուայայի, կինոդեմոկրատ Առո Մալայանի՝ Անրի Վեռնոյի հետ հայրենական կապերը ամրապնդելով: Այդ սարհները միաժամանակ բեղմնավոր էին ֆրանսիացի համայնքի մասնության ուսումնասիրության առումով, անհրաժեշտ փաստաթղթերի հարուստ հավաքագրումով, ինչը իր արտացոլումը գտավ Ռուբեն Սահակյանի գալի գիտական ուսումնասիրություններում:

Վեցամյա աշխատանքից հետո Ֆրանսիայից Հայաստան վերադառնալով, 1981 թվականից Ռուբեն Սահակյանը վերստին աշխատանքի է անցնում ՀՀԳԱԱ-ում՝ ղեկավարելով արևելագիտության ինստիտուտի նորագույն մասնության բաժինը, չզրանալով և ժամանակ հատկացնելով նաև իր իսկ սեղանագետ «Հայաստան-Ֆրանսիա» ընկերությունը՝ ֆրանսիական մշակութային կենտրոնը ղեկավարելով: Մասնագետ ծառայությունների համար 1994 թվականի հուլիսի 12-ին մասնագետ գիտությունների դոկտոր, «Հայաստան-Ֆրանսիա» ընկերության նախագահ Ռուբեն Սահակյանին հանձնվեց գիտության և մշակութային արտադրության գործիչների համար նախատեսված «Ակադեմիական դափնիներ» կառավարական դարձելը:

ԱՐՄԻԱ ԳԵՄԻՈՅԵՆ

Հայ մշակույթի օրեր Գերմանիայում

Սեպտեմբերի 21-23-ը ՀՀ մշակույթի և երիտասարդության հարցերի նախարար Հովիկ Հովեյանի ղեկավարած մասնավորապես Ռուբեն Սահակյանի անվան «Հայ մշակույթի օրեր» բացմանը: Մագդեբուրգի 30-ամյակի կենդանացում «Մերենադ» կամերային նվագախմբի ելույթով սկսվել են հայ մշակույթի օրերը, որոնց ընթացքում ողջույնի խոսուով հանդես են եկել նախարար Հովիկ Հովեյանը, երկրամասի մշակույթի նախարար Թորոս Զանգեղյանը և Մագդեբուրգի ֆաղափանքաբան Լուսյա Տրյունդերը: Հաջորդ օրը բացվել է լուսանկարչական աշխատանքների ցուցահանդես, որին մասնակցել են հայ և գերմանացի լուսանկարիչներ:

Հայ մշակույթի օրերի ցրտանալու մի ցարժ ֆաղափանքում կկազմակերպվի Ասոն Եղոյանի, Սերգեյ Փարաջանովի ֆիլմերի ցուցահանդեսը, գերմանացի հայ նկարիչ Արարատ Սարգսյանի աշխատանքների ցուցահանդես-վաճառքը, «Մերոդ» հայագիտական կենտրոնում միասնական սեմինար և էլի ցարժ և ցարժ միջոցառումներ:

Հայ մշակույթի օրերը կփակվեն Սեպտեմբերի 5-ին, «Armenian Navy Band» ջազային նվագախմբի ելույթներով: Հայաստանի մասնավորապես այդ ընթացքում նրանց ուղեկցում են Գերմանիայում Հայաստանի դեսպան Կարինե Ղազիսյանը և դեսպանատան աշխատակիցները:

Ներսամասյան

Ամրում էր մարդը, կողմից հավաստի սյան նման թելուփկում կանգնած էր, դաստի և կենսագրություն էր կիսում հետ, աղբյուր օրն իրենով տոն էր դարձնում, ու մեկ էլ, նախախնամության կամոմ, երկրային չափումները նրա համար անակնկալ սեղանագետ էր գոյություն-չգոյության իրարմերություն խաբկանում ծարվեց մի բան, որը ոչ անուն ունի, ոչ որևէ սրամաբանության մեջ է սեղանագրվում, ոչ էլ հաշտության ձեռք է մեկնում ֆեզ: Եվ կար ու չկա...

Ամրում է մարդը...

օսարի դուռնը մեր խաղողի վազին չհասնի ու իր բախտն իր ցարժ օրոն: Եղել է, բայց օրեր են հոսել՝ վերից վար ու վարից վեր...

Ու աշխարհի ժող, անարբեր ցնչի դիմաց ինձնահաստատան խնդիր է դրվել. եթե լինել ինչպես լինել, ո՞րն ծափունծիտան մեջ ներփակվել ու Աստու բարեւը ումից բախտն: Ու եղել են վրիպումներ, կասկածամտություն, նաև կամ ու կորույթ լարում, հերոսացում, անծրե ու կարկուտ է եղել, ու հայր հղկվել է իր սեսակի մեջ, որմաբար ղեկ սեղանագրվել-կարծարել է ինձ իր

Հակոբ Հակոբյան

Ամրում է մարդը, ընկեր, ֆաղափանք, որ էրուսի հերոսի հերոսն վարժով, իրաստիա խաղաղության միջառուք երեսուց ու իր կողմից աղբյուրների համար դասնագրեց լինելության խորհուրդը: Էրուսի, ավանդադասումների և հայ մարդու գեղի առնականության հոլովություններում է ցուցվել հերոսականությունը, խելիք, բարեբախտությունը, համեսությունը ու բարությունը, և դասնությունը քիկնոց ու զուգու է դարձել բացառիկների համար: Այդ բացառիկներից էր մաբուր ու անքիծ վարժու աղբյուր Հակոբ (Ջոն) Հակոբյանը, որի բացառիկ լինելուն է ձեռնված նրա հորեղբոր՝ բանաստեղծ Ռեիկ Գրիգորյանի «Դիվան Բանաստեղծի» էրուսեան, յուրեստակ աւ-դոնեց, մասնության յուրովի արժեքներում ու գեղարվեստական բարձր չափանիշներով գրված մի գործ, որը վայրագորեն խելացնող մի ժամանակահատված է ընդգրկում՝ ցարժայված եղերական ու հերոսական ժայթկումների ողջ հակասականությունը:

մեջ: Ու դասվել է մասնության բափանիվը, մեր արյան ձգված ցիթը լինելության գրգռումները հասիկ հասիկ գառել ու անբողջացել է ինձնահաստատան մեր ԵՍ-ը ու մեր նախնիների հերոսական վարից յուրահաստակ անձնագիր է դարձել մեր ընթացքի համար: Եվ հերթը հիմա մերն է. մեր դասը նեմ մեր մասնությունից ենք սովորում, մասնությունը մեզ համար կողմնորոշման ուղեցից է, թե՛ մեր ժամանակի չափումները մեզ համար ուրիշ խոսում ունեն...

Ռեիկ Գրիգորյանի էրուսեան իսկապես ու յուրովի հայացք է մեր մասնությունը, որը մտնելու առանց նյութ է ալիս ընթերցողին: Հերոսական արարումների ոգին կարծես դուրս է գալիս անցյալի մոխիրներից, ու այսօր դառնում է երկխոսության երկրորդ կողմ, այսօր լցվում է առնականության միջով ու հավասով, որ վաղվա օրվա մեջ հայի օրն էր նոր թափով է բացվելու:

Այսօր գրեք ցարժ են գրվում, գրվում ու ձեռնվում են աչ ու աշխակ, բայց միջոց չէ, որ գրվածի գեղարվեստական արժեքը ներդաստակուն է չափազանցում ձեռնողի հոգեկան կերակրվածի ու մարդկային նկարագրի հետ: Այս դարազայում հաշտության այդ բացառիկությունն աղկա է, իրենց ձեռնադրների աչքերում Հակոբը կարծես մասնակից է դառնում մասնական ընթացքին, ամրում է մասնական մաբուր ու հզոր անհասների ժամանակներում ու նրանց նման անմահանում:

ՎԱՆԵ ՍԱԿՅԱՆ

